

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ” БЛАГОЕВГРАД

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Здравко Милков Маринов

катедра „Телевизионно, театрално и киноизкуство”, Югозападен
университет „Неофит Рилски” гр.Благоевград

относно научните и приложни трудове

на

доц. д-р Цветан Георгиев Недков

представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР” обявен от ЮЗУ
„Неофит Рилски” в ДВ бр.56 / 24.07.2015г.

Приемам за оценка предложените трудове от кандидата доц. д-р Цветан Георгиев Недков за заемане на академичната длъжност „професор” - „Генезис на визуалния обемен образ” и неговите отлични професионални постижения като оператор на игралния филм-сериал „На границата” и документалните филми „Дългият път към дома”, „Цветове на гласа” и „Оркестърът на София”.

Дисертационният монографичен труд е свързан с обединено анализиране и изучаване на биологията, физиологията и структурата на човешкия мозък в областта на изграждане на изображение на зрителната система на човека, като регистрираща и предаваща образи, които се обработват като информация в мозъка. Авторът целенасочено и последователно търси сходството със структурата и принципите на работа на снимачната кино и телевизионна техника и възпроизвеждащите технологии, като се прави успешно и атрактивно сравнение между предимствата и несъвършенствата на анатомичната и

технологичните системи. Този дисертационен труд, като значение, заема едно от водещите места, характеризирайки спецификата на научно-изследователската, художествено-творческата и педагогическата професионална дейност на доц. д-р Недков, като филмов и телевизионен оператор и като водещ преподавател в катедра „Телевизионно, театрално и киноизкуство” на ЮЗУ.

Кандидатът е изследвал трудове на водещи психолози и неврофизиолози, за да изведе изключително успешно и с много конкретни доказателства тезата, че репродукцията на реалността в човешкия мозък може да бъде манипулирана с помощта на снимачната техника и художествените изразни средства, като по този начин се пресъздава една илюзорна субективна реалност.

Този монографичен труд е една доста „висока летва” за преодоляване от страна не само на студентите, не само на телевизионните и филмови оператори, но и на различните специалисти, работещи в областта на киното и телевизията. Запознавайки се със съдържанието и осмисляйки прочетеното, различните специалисти ще получат неограничена помощ в изграждането на допълнителни художествени внушения чрез използване на субективните изкривявания, променящи изцяло възприемането на реално регистрирания обект. Това е изключително трудна творческа задача, която не може да се изпълни без да се познава неврофизиологията на нервната система, като цяло на определено ниво, зрителния път и психологията на възприятие.

В ерата на изключително бързото развитие на високите технологии, този труд ще даде възможност на студентите да натрупат достатъчно знания, за дълбоко осъзнат от тях път за усъвършенстване на начина, по който да използват съвременната технология за запечатване и възпроизвеждане на светлинните и цветни образи чрез отчитане на тяхното възприятие от зрителя, а не само на базата регистрация им от снимачната и възпроизвеждащата техника.

В личен план възприемам тази монография и като средство, с което да обогатя моите лекции по „История на изкуството” и „Сценография-пространство”, допълвайки ги с „по-особен поглед” от „по-особен” ъгъл и естествено започвайки с първа глава „Природа на възприятието и усещането”. В нея, като уводна глава, доц. Недков достатъчно подробно е предоставил на вниманието на читателя примери на исторически научни изследвания в тази област. Тези примери са представени кратко, ясно и конкретно. Ще се спра само на един от тях – конструктивизмът, който поставя в центъра активната роля на зрителя в процеса на възприятието. В този абзац, аз откривам за себе си още един инструмент за още по-точно възприемане на специфичния материал чрез „модерното” изобразително изкуство създавано в началото на ХХ век.

Ще дам още един пример за качествата на специфичната професионална дейност на доц. Недков, като изследовател и педагог. В главата „Основни зрителни функции и явления” много ясно и конкретно е разработена темата за „Стереоскопично зрение”. Смятам, че съдържанието на този материал е поднесено по начин, по който внимателно четящият студент ще получи чрез конкретни примери и историческа справка механизъм за оценка на разстояния, основан на сравнението на двете изображения върху ретината, които са двуизмерни, а пък в същото време светът изглежда триизмерен. След това на студента остава приятното задължение, ако желае разбира се, да експериментира в подходяща среда изработката на триизмерно изображение за поставяне в стереоскоп, като снима подвижен обект. Съществен принос в тази разработка, са точно обяснените пет условия за способност, да се възприеме стереоефект.

Смятам, че примери от изобразителното изкуство, избрани подходящи филмови или телевизионни кадри, снимки, графика и т.н. допълнително ще изяснят и допълнят иначе пределно ясния и конкретен текст в девета глава.

„Монокулярни пространствени знаци”, „Въздушна перспектива”, „Сянка и осветеност”, „Елевация”, „Линейна перспектива” и останалите подтеми генерират ясна представа за „Възприятията на пространството”. А това пространство е толкова различно във всичките си различни специфични разновидности. Завършвам тази част от моята рецензия с цитат от стр. 176 – ***„Следователно, щом по-голямата детайлност е признак на по-малко разстояние, художникът може да влияе на възприятието, като променя детайлите”***.

Значителни са научно-приложните приноси на доц.д-р Цветан Недков в научно-изследователската, приложната и художествено-творческата дейност, като автор на значими художествено-творчески продукти – игрални и документални филми, телевизионни предавания. В тях той съчетава качествата си на филмов и телевизионен оператор, изследовател, педагог и организатор на творческия процес.

В документалният филм-вселена „Дългият път към дома” се преплитат съдбите на много хора от различни държави и на различна възраст, сблъскали се със сложните проблеми около осиновяването на деца от така наречените домове за деца лишени от родителска грижа. В многообразието от образи и характери камерата на Цветан Недков успява да улови важното, значимото и да постави въпроси от общочовешко значение. Проследявайки пътя на развитие и реализиране в реалният живот на дете „от дом”, зрителят на филма наблюдава и съпреживява неговата съдба. Тази съдба ни носи до голяма степен удовлетворение поради факта, че ние реално усещаме възможностите на „новия шанс”. Филмът е убедителен чрез прекрасната визия, цветови решения на отделни епизоди и кадри и не на последно място със силното си емоционално и психологично въздействие. Изображението далеч надхвърля задължителните „правила” за правенето на документално кино. В този филм ние виждаме кадри, които допълват и изясняват отделни черти на характерите на хората.

Операторът е уловил детайли от бита, които характеризират от една страна хората от институциите, които участват в осиновяването на деца, а от друга, съпоставянето на двата паралелно развиващи се свята на това дете – домът на родителите във Франция и неговия роден дом в циганската махала.

Динамиката, силата на светлината и цветовете решения са категорични, добре обмислени и успешно реализирани. По този начин доц. д-р Цветан Недков създава една убедителна палитра, изобилстваща от силно въздействащи кадри, умело вплетени в документалния разказ. Ще припомня само някои от тях, които ми направиха особено впечатление – лицето, особено очите на Илия, през прозореца с отражения в дома във Франция и пейзажът – панорама с децата в циганската махала. И, разбира се, очите на всички участващи уловени „в необходимият миг” от оператора. Очите на учителката на Илия от дома, очите на майка му на фона на колибата в циганската махала, очите на Илия и неговото „докосване” до децата и до неговия непознат свят. Финалните кадри на „пътят” дават възможност на зрителя да продължи тази история както му харесва, но и оставя в съзнанието му много въпроси, на които ще трябва, естествено ако желае, да търси отговори.

Спокойно мога да кажа, че филмът „Цветове на гласа” носи в себе си емоционално въздействие на живописна картина. Тук операторът Цветан Недков е приложил на практика големите си възможности да борави със светлината и цвета, като средство да разкрие поне малко от необхватният загадъчен и мистичен свят на голямата певица-звезда Йълдъз Ибрахимова. Неговите кадри са изтъкани с емоции, изпълващи духа и съчетаващи в себе си едновременно изображение, музика, пеене без думи, любов, нежност. Като важен принос в основната визия на този филм, като генерално операторско решение, операторът успява умело и убедително да вплете в многообразието на динамиката на гласа на певицата, динамиката и визията на големия град, природата на Кападокия и безбрежната синева на небето. В изображението е

постигната уникална хармония между цветовете и уникалната хармония и духовност в живота на Йълдъз. Камерата на Цветан Недков не наблюдава никак си отстрани събитията, а умело „разказва” истории, обединени от невероятната дълбока духовна връзка на певицата с реалния свят на хората около нея. Великолепната визия на прекрасните пейзажи и панорами, заснети от оператора са допълнителна илюстрация на невероятната ѝ духовна връзка с природата. Както в предишния филм, така и тук операторът изследва и показва характери в портретите на отделните персонажи. Не мога да отмина с лека ръка и мекотата на светлината, създаваща една по-особена реалност в характерните епизоди, показващи ни творческите срещи на Йълдъз Ибрахимова и големият Иво Папазов-Ибряма. И не на последно място – специалните ефекти, добре структурирани и достатъчни като филмово време, които допълват живописната картина на филма.

„Оркестърът на София” след десетки години отново се събира на поредната си среща-концерт и прави една, колкото емоционална, толкова и жестока равностметка на отминало време и сложно динамично настояще. Това е филм за изкуството на „голямата музика”, изпълнявана от невероятни музиканти. И отново операторът Цветан Недков рисува образи с невероятни характери, хора с умни и добри очи, добронамерени и леко тъжни, невероятно жизнени и все още „луди”. Скъмостта на големите таланти е точно илюстрирана от думите на Димитър Симеонов-Мончо: „Те добрите музиканти си отидоха. Останахме само лошите”. Операторската работа в този филм мога да определя като перфектна. Обръщам внимание върху една много важна част от визията – умелото и точно определяне на местата за снимки, които са в неразривна връзка с архивните кадри като композиция и внушение. Динамичната и освободена камера, която любопитно се вглежда в очите на персонажите и ни прави съпричастни на емоционалната им първа среща. Цветовете от палитрата на оператора са добре подбрани и в различните епизоди рисуват особеното светлинно настроение на

пространствата на култови места в София, сцената с изпълнения „на живо”, звукозаписното студио, микробуса, гробищата, нощният град. Смяя да определя визията на този филм, като едно завършено муикално произведение без нито една фалшива нота.

И най-накрая, но не на последно място, игралният филмов сериал „На границата”. В този филм операторът отново доказва себе си, като професионалист, намирайки точният баланс и взаимовръзки между история и настояще. Зрителят вярва на изображението, което с документална точност възпроизвежда исторически факти и съвременна действителност. Пестеливо и същевременно достатъчно точно, са разработени светлините решения в отделните епизоди на интериорите и екстериорите, като се търси спецификата на конкретното филмово време. Използването на съвременна операторска техника позволява на доц. д-р Недков да реализира успешно своите виждания за художествено претворяване на природни дадености, комбинирани снимки, забележителни панорами и детайли, които носят в себе си драматургична стойност и знакова характеристика. И в този филм, чрез своята аналитична работа, операторът изследва, разкрива и показва характери на отделните герои, успешно допълвайки драматургичната им характеристика. Поставайки актьорите в „естествена” за тях среда и в специфично, точно проектирано светлинно пространство, Цветан Недков допринася активно за цялостната убедителна визия на филма и за неговото силно емоционално въздействие върху зрителя.

На основание представените трудове от доц. д-р Цветан Георгиев Недков и моята висока оценка за тяхното качество, предлагам на уважаваното от мен Научно жури към Югозападен университет „Неофит Рилски” Благоевград да ги оцени по достоинство и да се произнесе положително за заемане на академичната длъжност

**ПРОФЕСОР по Театрално и филмово изкуство /Кинознание,
киноизкуство и телевизия (Филмово и телевизионно операторство)/.**

Аз гласувам «ЗА».

27.10.2015г.

Проф.Здравко Маринов